

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Karla Černína, Ph.D., a JUDr. Ing. Venduly Sochorové ve věci

navrhovatele: **JUDr. V. P.**

proti odpůrci: **Krajský úřad Zlínského kraje**
sídlem tř. Tomáše Bati 21, 761 90 Zlín

za účasti:

1. TRIKOLORA – SOUKROMNÍCI – NEZÁVISLÍ, jednající volebním zmocněncem M. Č.
2. STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ, jednající volebním zmocněncem J. L.
3. KDU-ČSL, jednající volebním zmocněncem Bc. M. S.
4. Svoboda a přímá demokracie (SPD), jednající volebním zmocněncem Bc. P. S.
5. Česká pirátská strana, jednající volebním zmocněncem Y. M.
6. Občanská demokratická strana, jednající volebním zmocněncem Mgr. J. K.
7. Česká strana sociálně demokratická, jednající volebním zmocněncem Ing. T. Š.
8. ANO 2011, jednající volebním zmocněncem V. Z.

o návrhu na **neplatnost hlasování ve volbách do zastupitelstva Zlínského kraje**, konaných ve dnech 2. a 3. října 2020 ve volebním okrsku č. 23 Postoupky, Kroměříž

takto:

- I. Návrh se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Navrhovatel doručil Krajskému soudu v Brně dne 9. 10. 2020 prostřednictvím datové schránky návrh, v němž žádal, aby soud určil, že volby do Krajského zastupitelstva Zlínského kraje, konané ve dnech 2. – 3. 10. 2020, ve volebním okrsku č. 23 Postoupky, Kroměříž, jsou neplatné. Namítal, že mu volební orgán svým nesprávným postupem znemožnil vykonat volební právo, resp. že příslušná zákonná ustanovení aplikovaná v jeho případě jsou protiústavní. Fakticky se tedy jedná o návrh na neplatnost hlasování, nikoliv na neplatnost voleb jako celku [pro výklad § 90 odst.

- 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), srov. usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 6. 11. 2012, č. j. 50 A 22/2012 - 44, č. 2818/2013 Sb. NSS].
2. Navrhovatel popsal, že trvalý pobyt má v Postoupkách a měl zájem účastnit se tam krajských voleb. Probíhá u něj však rehabilitace pro úraz kolene (doložil potvrzením o dočasné pracovní neschopnosti), dne 30. 9. 2020 ve večerních hodinách uklouzl a stav kolene se zhoršil, takže dne 1. 10. 2020 ve 13 hodin nastoupil do Kroměřížské nemocnice, kde 2. 10. 2020 podstoupil novou operaci. Propuštěn byl nakonec až dne 3. 10. 2020 (doložil propouštěcí zprávou). Po procitnutí z narkózy kontaktoval okrskovou volební komisi v Postoupkách a žádal, aby mu umožnila vykonat volební právo. Od volební koordinátorky se dozvěděl, že na vydání voličského průkazu je již pozdě a že okrsková volební komise by jej mohla navštívit pouze v případě, že by se nacházel v jejím volebním okrsku, do nemocnice v Kroměříži přijet nemůže. Jedná se tudíž o překážku výkonu volebního práva (soud ověřil z přílohy k zápisu o výsledku volby do zastupitelstva Zlínského kraje konané ve dnech 2. – 3. 10. 2020). Navrhovatel má za to, že zákonodárce měl umožnit v situacích, jaká nastala u něj, výkon volebního práva, a to např. korespondenčním způsobem, návštěvou okrskové volební komise ve všech okrscích téhož města, případně vydáním voličského průkazu i v průběhu voleb ve zdravotnických zařízeních, která jsou zvláštními volebními okrsky.
 3. Odpůrce zaslal soudu volební dokumentaci a vyjádření úřednice Městského úřadu Kroměříž pověřené úkoly souvisejícími s přípravou a průběhem voleb. Ztotožnil se s jejím názorem, že k porušení zákona nedošlo. Navrhovatel byl ve stejné situaci jako jiní občané, kteří pobývali z naléhavých důvodů v době voleb mimo své bydliště. Jednalo se o faktickou překážku výkonu volebního práva, ovšem jen u jednoho voliče, což nemůže být důvodem pro zrušení hlasování, byť v jediném volebním okrsku. K ústavnosti napadených ustanovení se odpůrci nepřisluší vyjadřovat. Návrh by měl podle odpůrce soud zamítnout, neboť spočívá na mylných úsudcích navrhovatele (zde odkázal na usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 12. 11. 2010, č. j. 44 A 102/2010 - 19).
 4. Krajský soud dospěl k závěru, že návrh **není důvodný**.
 5. Pokud jde o postup volební komise, ten zcela odpovídal zákonné úpravě, což ostatně ani sám navrhovatel nezpochybňuje. Pro pořádek nicméně soud shrnuje, že podle § 26a zákona č. 130/2000 Sb. o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů (dále též „zákon o krajských volbách“) platí, že o voličský průkaz lze požádat obecní úřad buď písemně nejpozději 7 dnů přede dnem voleb, nebo osobně až do okamžiku uzavření stálého seznamu voličů (v takovém případě si volič průkaz také osobně převezme). Podle § 31 odst. 8 zákona o krajských volbách může okrsková volební komise vyslat k voliči, který se ze závažných, zejména zdravotních, důvodů nemůže k volbám dostavit, dva své členy s přenosnou volební schránkou a hlasovacími lístky. Je to však možné učinit pouze v územním obvodu volebního okrsku, pro který byla komise zřízena. Zákon o krajských volbách nezná zvláštní seznamy voličů, které upravuje například § 6 zákona odst. 1 písm. b) č. 162/2020 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů. Ty se ovšem v praxi obvykle aktualizují jen do okamžiku zahájení hlasování. Podmínky žádného z výše citovaných ustanovení zákona o krajských volbách navrhovatel bezesporu nesplnil.

6. Krajský soud se ale rozhodně ohrazuje proti názoru odpůrce, že volební stížnost je založena pouze na mylných domněnkách navrhovatele. Otázka, za jakých podmínek a do jaké míry může veřejný zájem na organizaci voleb převážet nad politickým právem volit zakotveným v čl. 21 Listiny základních práv a svobod, má nepochybně ústavní rozměr. Navrhovatel si zcela legitimně může klást otázku, zda v době postupné modernizace a elektronizace veřejné správy není již na místě umožnit občanům hlasování i v těch situacích vynuceného a nepředvídatelného opuštění bydliště, do jaké se dostal on sám, a to např. korespondenční formou.
7. Nutno ovšem říci, že v dosavadních rozhodnutích týkajících se překážek výkonu volebního práva zjištěných tak říkajíc „na poslední chvíli“, jež jsou krajskému soudu známa, se soudy přiklonily k tomu, že veřejný zájem na organizaci voleb převažuje nad individuálním volebním právem. Podle Ústavního soudu lze připustit, „aby z důvodu institucionálního zajištění výkonu volebního práva, tedy zajištění organizace voleb, byla v právu stanovena jistá omezení, za jejichž splnění jednotlivec, resp. občan, realizuje výkon subjektivního volebního práva. Z organizačních aspektů voleb lze vždy dovodit větší či menší míru omezení volebního práva, ať už jde o stanovení časového průběhu voleb, místa, kde lze volbu realizovat atd.“ [usnesení sp. zn. II. ÚS 540/02 ze dne 19. 10. 2004 (U 51/35 SbNU 603)]. Nejvyšší správní soud zase uvedl (byť jen *obiter dictum*, tj. nad rámec nutného odůvodnění), že „jakkoliv zákonodárce pamatoval na celou řadu možných situací, kdy voliči nemohou hlasovat v místě svého trvalého pobytu, stále zbývá určitá skupina těch, kteří se nacházejí mimo územní obvod svého volebního okrsku, a to z neočekávatelných důvodů (což však zjevně není situace stěžovatele, kterému nic nebránilo o voličský průkaz požádat v zákonem předvídané lhůtě), které jim znemožnily požádat s předstihem sedmi dnů před začátkem hlasování o voličský průkaz nebo být zapsáni do zvláštního seznamu podle § 6 odst. 1 písm. b) zákona č. 247/1995 Sb. Faktické vyloučení těchto osob z hlasování však není způsobeno chybou zákonodárce, tím méně pak chybou jiných orgánů, nýbrž nutností s určitým předstihem přede dnem hlasování ukončit vydávání voličských průkazů, respektive uzavřít zvláštní seznamy voličů“ (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2006, č.j. Vol 78/2006 - 15).
8. Krajský soud si je vědom, že skutkové okolnosti výše citovaných kauz byly odlišné, neboť stěžovatelé v těchto případech – přinejmenším do určité míry – sami zavinili, že překážku ve výkonu volebního práva zjistili až ve fázi, kdy již nebylo možné z časových důvodů věc řešit zákonem předvídanými prostředky (vydáním voličského průkazu, zápisem do zvláštního volebního seznamu apod.). To o navrhovateli v tomto případě na první pohled tvrdit nelze, neboť jeho důvod k opuštění volebního okrsku pouhý den před volbami byl zdravotní povahy a nezávisel na jeho vůli. Krajský soud nicméně dospěl k závěru, že není na místě se k ústavněprávnímu rozměru navrhovatelovy argumentace vyslovovat.
9. Striktně vzato by měl krajský soud nejprve zhodnotit zákonnost postupu volební komise, přičemž v rámci aplikace zákona o krajských volbách by se měl zabývat i jeho ústavností. Teprve poté by měl posuzovat, zda mohl případný nezákonný postup (či aplikace neústavního předpisu) mít vliv na výsledek hlasování ve volebním okrsku Postoupky (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2004, č. j. Vol 6/2004 - 12, č. 354/2004 Sb. NSS). Krajský soud ale přistoupil k věci pragmaticky a rozhodl se pořadí obou kroků obrátit. Předtím, než by vůbec zvažoval, zda přerušovat své řízení a obracet se na Ústavní soud (a nechávat tak otázku platnosti

- hlasování v krajských volbách ve Zlínském kraji neúměrně dlouho otevřenou), rozhodl se ujasnit si, zda by vůbec – i kdyby dal navrhovateli plně za pravdu – mohlo případné pochybení státních orgánů výsledek hlasování hrubě ovlivnit (jak požaduje § 53 odst. 2 zákona o krajských volbách). Dospěl k názoru, že by tomu tak nebylo.
10. Navrhovatel namítá, že okrsková volební komise neumožnila hlasování pouze jemu. Nepoukazuje na to, že by mu snad byly známy případy jiných osob, jimž se událo stejné příkoří. Jedná se tu tedy o jeden voličský hlas. Výsledek voleb do zastupitelstev krajů konaných ve dnech 2. a 3. října 2020 vyhlásila Státní volební komise pod č. 395/2020 Sb. dne 6. 10. 2020. Z výsledků voleb, které Český statistický úřad zveřejňuje na internetových stránkách volby.cz vyplývá, že strana, která ve Zlínském kraji nejtěsněji nedosáhla na zisk 5 % hlasů (tzv. uzavírací klauzule nutná pro účast na rozdělování mandátů podle § 43 odst. 1 zákona o krajských volbách), byla Komunistická strana Čech a Moravy se ziskem 7 774 hlasů, což činilo 4,04 %. S ohledem na celkový počet odevzdaných hlasů (192 101) by pro dosažení 5 % musela získat 9 605 hlasů. I kdyby se navrhovatel rozhodl volit komunistickou stranu, nemohl by jeho hlas vést k tomu, že by získala alespoň jeden mandát v krajském zastupitelstvu. Dále soud z téhož zdroje zjistil, že nejtěsnější volební rozdíl vykazují výsledky stran Svoboda a přímá demokracie (SPD) s počtem 11 615 hlasů a TRIKOLORA – SOUKROMNÍCI – NEZÁVISLÍ se ziskem 11 510 hlasů. Rozdíl činí 105 hlasů. Účast navrhovatele v krajských volbách by tedy zjevně nemohla vést ani ke změně pořadí stran, jež ve volbách uspěly. Nadto obě tyto strany získaly stejný počet, tj. 3 mandáty v krajském zastupitelstvu.
 11. Z těchto důvodů vyhodnotil krajský soud volební stížnost jako nedůvodnou. Navrhovateli tím nikterak nezabránil v přístupu k Ústavnímu soudu, neboť návrh na zrušení příslušných ustanovení zákona o krajských volbách, pokud je o jejich protiústavnosti skutečně přesvědčen, může navrhovatel spojit s ústavní stížností proti tomuto usnesení [srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 3102/08 ze dne 12. 7. 2010 (N 142/58 SbNU 183)].
 12. Podle § 93 odst. 4 s. ř. s. platí, že v řízeních ve věcech volebních nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení nejsou opravné prostředky přípustné (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).

Brno 26. 10. 2020

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu